

Sygnatura akt VIII C 2510/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lutego 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący S.S.R. Małgorzata Sosińska-Halbina

Protokolant sekr. sąd. Izabella Bors

po rozpoznaniu w dniu 1 lutego 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko M. S.

o zapłatę kwoty 3.031,25 zł

zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.971,25 zł (dwa tysiące dziewięćset siedemdziesiąt jeden złotych dwadzieścia pięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.317 zł (jeden tysiąc trzysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 2510/16

UZASADNIENIE

W dniu 16 sierpnia 2016 roku powód (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanemu M. S. powództwo o zapłatę kwoty 3.031,25 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podniósł, że przedmiotowa wierzytelność powstała w wyniku zawarcia przez pozwanego w dniu 26 lutego 2015 roku umowy pożyczki nr (...), na mocy której pozwany zobowiązał się do spłaty kwoty 4.785,66 zł. Pozwany nie wywiązał się z przyjętego na siebie zobowiązania i dokonał spłaty wyłącznie kwoty 1.790 zł. W związku z opóźnieniem w spłacie rat, zgodnie z zawartą umową, pozwanemu została naliczona sześciokrotnie opłata za opóźnienie w wysokości 15 zł, a więc łącznie 90 zł, przy czym wpłaty pozwanego pokryły w/w należność do kwoty 30 zł. Na dzień wytoczenia powództwa na zadłużenie pozwanego składały się: niespłacony kapitał pożyczki – 2.895,99 zł, odsetki umowne – 75,26 zł oraz opłaty za opóźnienie – 60 zł.

(pozew k. 4-5)

W dniu 1 września 2016 roku Referendarz Sądowy w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi wydał przeciwko pozwanemu nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (VIII Nc 5642/16).

(nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym k. 19)

Nakaz ten zaskarżył sprzeciwem w całości pozwany, podnosząc, że pomimo wykupionego przy zawieraniu umowy ubezpieczenia, nie otrzymał żadnego świadczenia w związku z pobytem w szpitalu, a nadto, że powód nie podjął z nim współpracy mającej na celu spłatę zadłużenia.

(sprzeciw k. 20-21)

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał pozew w całości. Odnosząc się do zarzutów pozwanego wskazał, że zgłoszone do ubezpieczyciela roszczenie z tytułu hospitalizacji pozwanego nie zostało uwzględnione. Ponadto wyjaśnił, że przed wytoczeniem powództwa wielokrotnie kontaktował się z pozwanym w celu polubownej spłaty zadłużenia, pozwany jednak, mimo zapewnień, iż dokona zapłaty długu, nie uczynił tego.

(odpowiedź na sprzeciw k. 27-28)

Na rozprawie w dniu 1 lutego 2017 roku pełnomocnik powoda oraz pozwany nie stawili się.

(protokół rozprawy k. 42)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 26 lutego 2015 roku pozwany M. S. zawarł z powodem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę pożyczki gotówkowej nr (...), na mocy której powód udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 3.500 zł. Kwotę pożyczki wraz z odsetkami, opłatą przygotowawczą oraz opłatą z tytułu ubezpieczenia pożyczki w łącznej wysokości 4.785,66 zł pozwany zobowiązał się spłacić w 60 tygodniowych ratach po 79,77 zł pierwsze 59 raty i 79,23 zł ostatnia rata.

W umowie strony zastrzegły ponadto, że w przypadku, gdy pożyczkobiorca opóźnia się w spłacie danej raty pożyczkodawca może podjąć kroki w celu wyjaśnienia przyczyn opóźnienia i wyegzekwowania płatności polegające na wykonaniu dodatkowych kontaktów telefonicznych, wysłaniu do pożyczkobiorcy listu lub wizyty domowej. W związku z opóźnieniem w spłacie pożyczkodawca uprawniony był naliczyć opłatę za zwłokę, która miała zrekompensować pożyczkodawcy poniesione przez niego koszty w związku z powyższymi czynnościami. Opłata ta wynosiła 15 zł za każdy dodatkowy zrealizowany kontakt telefoniczny, wysłany list lub wizytę domową, chyba że do opóźnienia doszło z przyczyn, za które pożyczkobiorca nie ponosi odpowiedzialności. Dodatkowe czynności, o których mowa wyżej, mogły być podejmowane przez pożyczkodawcę nie częściej niż co 8 dni.

(umowa pożyczki k. 6-7, okoliczności bezsporne)

Pozwany nie wywiązywał się z przyjętego na siebie zobowiązania i nie spłacał w terminie rat pożyczki, na skutek czego powód sześciokrotnie nałożył na pozwanego opłatę za opóźnienie w kwocie 15 zł każda.

Ostatecznie, pismem z dnia 26 stycznia 2016 roku powód wypowiedział przedmiotową umowę ze skutkiem na dzień 3 marca 2016 roku. W dacie wypowiedzenia zadłużenie pozwanego z tytułu kapitału wynosiło 2.895,99 zł, z tytułu odsetek umownych – 75,26 zł, z tytułu opłat za opóźnienie – 60 zł.

(wypowiedzenie k. 8-8v., okoliczności bezsporne)

W okresie obowiązywania umowy pozwany przez okres od dnia 29 września 2015 roku do dnia 12 października 2015 roku przebywał w szpitalu. W związku z hospitalizacją pozwanego powód, stosownie do zapisów zawartej umowy, zwrócił się do ubezpieczyciela o wypłatę świadczenia. Decyzją z dnia 16 maja 2016 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. odmówił wypłaty świadczenia, wskazując, iż w myśl § 12 ust. 2 Szczególnych Warunków (...) do Umowy Grupowego (...)/4, świadczenie z tytułu hospitalizacji nie zostaje wypłacone, jeżeli zdarzenie to powstało na skutek chorób psychicznych, w tym zaburzeń nerwowych.

(Szczególne Warunki (...) k. 29-30, decyzja k. 33, okoliczności bezsporne)

Pozwany do dnia wyrokowania nie uregulował wskazanego zadłużenia, dochodzonego przedmiotowym powództwem.

(okoliczność bezsporna)

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w sprawie dokumentów, których prawidłowość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części, tj. co do kwoty 2.971,25 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty.

Powód wykazał swoje roszczenie w stosunku do pozwanego w zakresie dochodzonej należności z tytułu kapitału pożyczki (2.895,99 zł) oraz skapitalizowanych odsetek umownych (75,26 zł) załączonymi do pozwu dokumentami, a pozwany, choć w treści sprzeciwu wniósł o oddalenie powództwa w całości, to jednocześnie nie kwestionował zarówno faktu jak i wysokości swojego zadłużenia. Niezasadne okazały się przy tym zarzuty pozwanego dotyczące braku wypłacenia na jego rzecz przez ubezpieczyciela świadczenia z tytułu pobytu w szpitalu, jak również braku woli powoda w zakresie polubownego rozwiązania sporu przed wytoczeniem powództwa.

Mając powyższe na względzie, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.971,25 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 sierpnia 2016 roku do dnia zapłaty, co było zgodne z przepisami art. 359 k.c. i art. 481 § 1 i 2 k.c.

W tym miejscu wskazać należy, że strona powodowa naliczyła pozwanemu i dochodziła w przedmiotowej sprawie także kwoty 60 zł z tytułu opłat za opóźnienie w spłatach rat pożyczki. Wskazane opłaty zostały zastrzeżone w zawartej przez strony umowie pożyczki (pkt 8 i 9), jako obciążające pozwanego w razie opóźnienia w spłacie rat pożyczki. Omawiane opłaty miały na celu zrekompensowanie poniesionych przez pożyczkodawcę kosztów związanych z podjętymi przez niego czynnościami w postaci wykonania dodatkowego kontaktu telefonicznego, wysłania listu lub wizyty domowej, zmierzającymi do wyjaśnienia przyczyn opóźnienia i wyegzekwowania płatności. Opłata za zwłokę naliczana była w stałej kwocie 15 zł za każdą wykonaną czynność.

Zgodnie z treścią przepisu art. 353¹ k.c., strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Cytowany przepis jednoznacznie określa granicę swobody umów wskazując, że ta jest ograniczona w szczególności przepisami ustawy. Takim przepisem ograniczającym swobodę umów jest między innymi przepis art. 385¹ § 1 k.c., który znajduje zastosowanie do wszystkich umów konsumenckich.

Zgodnie z jego treścią, postanowienia umowy zawartej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Przepis ten stanowi nadto, iż nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.).

Okoliczności niniejszej sprawy wskazują na to, że w odniesieniu do zastrzeżonych w umowie należności za czynności pożyczkodawcy w postaci szeroko pojętych czynności windykacyjnych, nie były z pozwanym jako konsumentem indywidualnie uzgadniane, a niewątpliwie kształtują jego obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta. Należy zatem uznać, że postanowienia te nie wiążą pozwanego, gdyż w tym zakresie spełnione są przesłanki z art. 385¹ § 1 k.c. Umowa pożyczki została zawarta pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem – M. S.. Pozwany jako pożyczkobiorca nie miał rzeczywistego wpływu na treść postanowień umownych, które zostały mu narzucone w omawianym zakresie przez pożyczkodawcę. Pożyczkodawca posługiwał się wzorcem umowy, zaś kwestionowane postanowienia umowne o kosztach obciążających pożyczkobiorcę w przypadku niewykonania zobowiązania zostały przejęte z wzorca umowy zaproponowanej pozwanemu jako konsumentowi przez kontrahenta. Postanowienia umowne zawarte w pkt 8 i 9 umowy pożyczki kształtują określony obowiązek konsumenta, w

przypadku uchybienia terminowi zwrotu raty pożyczki, w sposób niezgodny z dobrymi obyczajami, gdyż zastrzegają na ten wypadek dodatkowe opłaty w wygórowanej wysokości, które w dodatku zostały określone z góry ściśle i dokładnie. Wskazać należy, iż zastosowane wyliczenie jest bardzo sztywne i nie uwzględnia indywidualnych okoliczności sprawy/danego przypadku. W tym miejscu podkreślić również należy, że zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zapadłym w sprawie o sygn. akt XVII AmC 624/09, za niedozwolone i zakazane do wykorzystywania w obrocie z konsumentami zostały uznane postanowienia wzorców umownych nakładających na kredytobiorcę obowiązki w postaci konieczności poniesienia kosztów związanych z monitorowaniem kredytobiorcy, w przypadku niewykonania zobowiązań wynikających z umowy – a dotyczyło to kosztów telefonicznych upomnień, korespondencji kierowanej do kredytobiorcy związanej z nieterminową spłatą kredytu w postaci zawiadomień, upomnień, wyjazdu interwencyjnego do kredytobiorcy itp. Analogicznie orzekł Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 9 października 2006 roku w prawie o sygn. akt XVII AmC 101/05.

W konsekwencji należy uznać, że zastrzeżenie dochodzenia od pozwanego zapłaty opłaty za czynności windykacyjne jest niedozwolonym postanowieniem umownym, a jako takie – w świetle przepisu art. 385¹ § 1 k.c. – nie wiąże pozwanego.

Dodatkowo wskazać należy, że uwzględniając wysokość opłat, o których mowa, a także to, że te już w samej umowie ustalono je na stałym poziomie niezależnie od kosztów faktycznie poniesionych w związku z ich podjęciem, obciążenie nimi pożyczkobiorcy można również rozważać w kategoriach kary umownej w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego za niewykonanie w terminie świadczenia pieniężnego. Wszelkie bowiem dodatkowe opłaty, jak opłaty za czynności windykacyjne muszą mieć uzasadnienie ekonomiczne i nie mogą być określone w sposób dowolny. Przede wszystkim powód, zgodnie z przepisem art. 6 k.c. musiałby wykazać, że te zostały w takiej wysokości poniesione.

Wskazać wreszcie należy, że zgodnie z treścią przepisu art. 483 § 1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Tym samym opłaty za opóźnienie wskazane w pozwie a dochodzone od pozwanego mogą być nadto rozpatrywane w kategoriach kary umownej dochodzonej za niewykonanie zobowiązania pieniężnego, co wprost pozostaje w sprzeczności z treścią wskazanego przepisu i jako takie niedozwolone.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie przepisu art. 98 § 1 k.p.c.

Na koszty procesu poniesione przez powoda w przedmiotowej sprawie w łącznej wysokości 1.317 zł złożyły się: opłata sądowa od pozwu 100 zł, 1.200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.